

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii«
în
Blaş.

Anul VII.

Blaş 20 Martie 1897.

Numéru 12.

Alegerile din Austria.

Alegerile, cari tocmai acum se fac în Austria, ne interesază deosebit.

Având în vedere legătura strînsă, ce există între cele două state ale monarhiei, nici o dată nu póte să fie indiferent pentru noi ceştii din Ungaria, ceea ce se petrece dincolo de Leitha. Acum inse interesul față de alegerile parlamentare din Austria trebuie să ne fie potenţat pentru mai multe momente.

Mai întâiu e îndreptăţită interesarea noastră prin împrejurarea, că noul parlament austriac va avé chemarea, să înóescă pe un nou period de zece ani pactul vamal dintre Austria şi Ungaria şi să satoréscă cuota. Din rezultatul alegerilor nu e greú a prevedé posiţia, ce o va lua noul Reichsrath în cestiunile acestea de împorţanţă așa covirşitoare.

În locul al doilea se justifică interesarea noastră deosebită față de alegerile austriace prin împrejurarea, că alegerile acestea se fac după legea cea nouă electorală. A nume în sesiunea parlamentară trecută s'a modificat legea electorală austriacă prin crearea așa numitei „Curie a cincia“.

Curia acésta a cincia e compusă din alegătorii aceia, cari sciú scrie şi ceti şi sint maioreni. Nu împórtă, că óre cine dintre aceştia e deja alegător ori pentru avere ori pentru calificaţiune şi într'o altă curie. El póte să-şi deprindă dreptul seú şi în curia respectivă, dar

tot o dată îl deprinde şi în curia a V-a, dacă e maioren şi scie scrie şi ceti.

Este decí evident, că curia cea nouă insamnă un paş colosal spre sufragiul universal, şi că cei ce beneficiéază din favorul curiei acesteia, sint mai virtos clasele poporului de jos, clasele muncitorilor.

Nu e decí nici o mirare, dacă tótă lumea a aşteptat cu încordare rezultatul alegerilor pentru curia acésta, care e îndreptăţită a trimite 72 deputaţi în parlamentul central.

Ca să se pricépă şi mai bine cauza acestei aşteptări încordate, va fi bine a reaminti istoricul înfiinţării curiei acesteia. Lărgirea dreptului electoral, introducerea sufragiului universal, pe cum se scie, e un postulat al democraţiei sociale. Şi asemenea se scie, că în partea ceealaltă a monarhiei democraţia socială e fórté lăţită mai virtos în oraşele industriale, de cari sint fórté multe acolo. Se scie în fine şi aceea, că în anii din urmă față de lăţirea democraţiei sociale s'a ivit şi o puternică reacţiune prin deşteptarea spiritului creştin conservator.

Liberalii vędënd, că li-se elatină terenul sub picioare, au socotit, că va fi bine a ímplini în cât va barém rugarea socialiştilor şi a le concede un fel de vot universal. Ast fel s'a ajuns după multe peripeţii la legea cea nouă electorală şi la formarea curiei a cincia.

Étá motivul, pentru care se aştepta cu atáta încordare rezultatul alegerilor pentru curia a V-a. Era vorba, să se

vadă, ce vor zice massele, şi cum se vor grupa voturile.

Acum alegerile acelea sint terminate. Şi rezultatul e o înfrângere ne mai pomenită a liberalismului. Eí cu adevérat au căđut în grópa, carea o săpaseră altora.

Rezultatul alegerilor acestora e o ívingere strălucită a socialismului creştin. Massele, adevératele masse ale poporaţiunii au dat un testimoniú strălucit despre credinţa lor şi despre sentimentele lor creştinesci. Singur în Viena şi în Austria inferiórá s'au ínrolat 268,000 de alegători sub flamura lui Christos, pe când liberalii, încá acum sint 2—3 ani stăpáni ai situaţiei, abia au íntrunit cu totul 4900 voturi.

Adevérat e, că față de numéru de mai sus al creştinilor socialiştii au íntrunit 133,000 de voturi, şi că în unele cercuri industriale ale Boemiei şi Moraviei au şi ínvins. Dar asta numai pentru liberali póte să fie consternător, de óre ce de o parte dovedesce completa lor derută, érá de altá parte un fapt încá şi mai dureros, a nume că ei au fost în stare a se alia chiar şi cu socialiştii, numai ca să trántéscă pe creştini.

Dar tóte au fost zădarnice. Până în momentul de față dóue din trei părţi ale deputaţilor aleşi sint creştini conservatori, şi e cert, că noul parlament austriac va avé un timbru hotárit creştinesc.

Un moment interesant, dar dureros în alegerile austriace a fost ţinuta în-

Feuilleton.

Procesul Episcopului I. I. Clain.

Studiú de George Bogdan-Duică.

(Continuare.)

6.

Réspunsurile lui Clain înainte comisiei însărcinate în Viena cu cercetarea acţiunilor lui de la Iunie 1744; excerpt făcut de L. Rosenfeld.

„Accersito in illam (commissionem) Eppo Clein, pro danda solum informatione in facto, non vero per viam inquisitionis communicantur (sc. puncta) diserte declarando, illi per hanc informationem circa competentiam fori quoad personale neutiqnam praejudicari, et occurrentia forte puncta spiritualia ad forum Ecclesiasticum remissum iri, atque hunc in finem haec ipsa puncta debito loco, pro formanda inquisitione (si ita visum fuerit) communicari.

1) At Eppus, dum dicta Puncta sibi praelegi cepissent, non obstante praemissa evictione, forum illius Commissionis declinare

1) Aici L. Rosenfeld insamnă isvorul: Hof-Kanzlei-Zahl 320, a. 1745; dto 249, a. 1744.

tentans cum provocatione ad suum forum legale. formale examen coram illa subire detrectavit, ac tandem informationem super interrogatoriis sibi praelegendis ita solum obtulit, ut cras retractare possit.“

La primele întrebări, relative la starea unirii şi cauzele nefavorabile dezvoltării ei, Clain răspunde:

„Unionem in clero durare; sed apud saeculares non ubique vigere. Aliquos enim pagos eiecisse popas suos ex Ecclesiis, praesertim postquam idem Eppus e Trannia discessisset. Imo eo etiam praesente, petiisse aliquos, ut saltem singulos popas non Unitos ipsis concedat, quibus alimonia duplicata parati essent, in hoc quidem casu Unitos etiam Popas in immunitate ab oneribus conservare velle; secus popas unitos maltractaturos, et deinde in alias regiones migraturos. Iam eo rem devenisse ut non permiserint infantes baptizari a popis unitis, sed potius a mulieribus. Quantum ad regiones, hoc malo infectas, magnam partem illius tractus, qui est a Banatu Temesvariensi descivisse ab Unione, quin, uti nunc sibi referreretur per literas Viennae acceptas, hanc defectionem usque

ad Marusium fluvium jam serpsisse, imo Clerum etiam in aliquibus locis, solum conditionate esse Unitum.

„Recessisse autem ab Unione, pro locorum diversitate, ab aliquot annis, plures, licet alibi alii ad Unionem accesserint; novissime autem praeterito vero, tempore reditus sui, Episcopi, in Tranniam, aliquos Calugeros apostatasse; cum multis aliis occasio perversionis ex eo data fuerit, et adhuc dum daretur, quod ingressi in Valachiam cum suis ovibus, dum viderent mortuos suos a non unitis non sepeliri, ex eo contristati, mox deficerent.

„Dum causam quidem abjuratae Unionis, more suo hactenus etiam usitato, potissimum eam designaret, quod Privilegia Valachis concessa, non serventur, concessit, Calugeros e vicinis provinciis advenas per Banatum et e Moldavia intrantes, multum turbasse Unionem, dum concionibus suis Unionem damnant, quorum coryphaeus diceretur esse Presbyter, inter quos unus natus Transilvanus, subditus Kornisianus, qui se Episcopum Hyerosolimitanum esse dixerat, notabilis alias in eo, quod septem et mediam mensuras vini una vice ebiberit. Primarium quidem horum, (Wissarionem), venisse per Banatum, et penetrasse usque Cibinium, et licet per interpretem

vătărilor rurali. Acești onorabili dascăli au votat aprópe toți cu socialiștii. E un lucru acesta, care nu se póte în de ajuns releva, pentru că el arată pericolul enorm, la care sînt espuse tinerele generațiuni din Austria, și arată tot o dată și efectul statificării școlilor populare.

Sîntem înse convinși, că una dintre cele mai de frunte griji ale noului parlament va fi a aduce în orî pe onorabili dascăli, ca să le trecă pe viitor poftete socialiste.

Averea bisericescă și darea suplimentară. — Făcându-se din mai multe părți întrebări la redacțiunea ziarului „M. All.“, că ore preoții după venitele benefice obligate sînt a plăti dare suplimentară comunală, redacția numitului ziar dă următoarele deslușiri.

Scutirea preoților de la darea comunală suplimentară se bazează pe §. 138 art. de lege XXII din 1886, care în alineatul al doilea zice: *De asemenea nu solvesc (adecă dare comunală) preoții nici după acelea venite, cari le trag după oficiul, ce-l pórta eschisiv în respectiva comună bisericescă.*

La scutirea de la darea comunală suplimentară se poftesc înse, ca venitele să le tragă în realitate, adecă să le poședă preotul, și pentru aceea p. es. beneficiul parochial neocupat cade sub dare suplimentară. Cu privire la acesta dispune următoarea ordinațiune a ministeriului de interne: *Un beneficiu preotesc pe basa §-lui 138 art. de lege XXII din 1886 numai atuncia e scutit, dacá servesc spre prevederea respectivului preot și e folosit de el.* (Ord. m. int. Nr. 69.770 — 1889.)

Din incidentul unui cas concret ministeriul a mai dat o rezoluțiune principială. În diecesa x. beneficiatul unei abații reale a administrat și parochia, și fiind că, — pe cum se afirma, — nu se putea limita între cele două beneficii, ministrul de interne a hotărît așa, că beneficiul de 2000 fl. ca

beneficiu parochial l-a declarat scutit de dare suplimentară, dară cel alalt venit al beneficiatului l-a supus la dare. Rezoluțiunea în privința acesta e următoarea: *Venitul parochiei-abații împreunate cu păstoria suflăscă în partea, ce ajunge venitul anual mediu al unei parochii mai bine provăzute, de asemenea este a se lua sub darea comunală.* (Ord. m. int. Nr. 24.075—1889.)

Scutirea de dare comunală suplimentară nu se referesce numai la beneficiu, ci se estinde și la cele alalte venite ale parochului, pe cum arată următoarele două ordinațiuni ministeriale: *Venitele stolare ale preoților nu pot fi tacsate cu dare comunală.* (M. int. Nr. 22.690—1878.) — *Preotul nu póte fi tacsat cu dare comunală după venitele sale preotescă, cari aparțin clasei a IV-a a dării de câștig.* (Ord. m. int. Nr. 37.045—1884.)

Fiind că preoțimea noastră încă póte fi supusă la sarcini neîndreptățite, ne-am luat voe a reproduce acestea din numitul ziar rocomandând celor interesați, să se provóce pe viitor la ordinațiuni ministeriale și eventual să recurgă fără amânare până la minister în contra dării suplimentare comunale, cu care ar fi tacsate venitele parochiale.

Răspunsul episcopilor anglicani la enciclica „Apostolicae curae“, în care Sfinția Sa declarase de unăzi de invalide ordurile din biserica anglicană, a apărut acum latinesce și anglezesc. Mitropoliții de Canterbury și de York au dat acestui răspuns forma unei enciclice. Ea firesce că în cuprinsul său se îndreptă în contra sentinței Papei Leo XIII, dară de relevat e, că mitropoliții aceia își manifestă reverința față cu Papa și-l numesc „venerabilul frate al nostru“. La sfârșitul enciclicei compuse cu forțe multă moderațiune se zice:

„După ce Papa ne-a propus tóte acestea în numele păcii și unității, dorim, ca toți să scie, că noi sîntem cuprinși de același zel și de același devotament pentru pacea din biserica creștină și pentru unitatea ei.

Noi recunoșcem, că ceea ce fratele nostru Papa Leo XIII a scris din timp în timp în epistolele sale, a dese ori a fost forțe adevărat și inspirat de voința cea mai bună. — Dea Dumnezeu, ca chiar și din esplicarea acesta să isvorăscă o înțelegere mai bună a adevărului, și ca ea să ducă la o tolerare mai mare și la un dor general de pacea din biserica lui Christos, a Mântuitorului lumii.“

Merită a fi relevat, că acest răspuns al mitropoliților e de pe timpul lui Laud, așa dar cam de 250 de ani cea dintâi schimbare directă de păreri, la care căpeteniile bisericii anglicane s'au dimis cu Scaunul Apostolic.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

În 18 a. c. la deschiderea adunării societății s. Ștefan în Budapesta primatele Vaszary în un frumos discurs s'a ocupat de raportul dintre biserică și stat și a arătat nisuința statului de a-și aservi biserica. Această nisuință neîndreptătită este cauza morburilor sociale, de cari suferă societatea modernă în tótă Europa. Ideile moderne au înveninat moravurile vieții private și pasiunile politice. Însă-și presa magiară constată, că în Ungaria e „destrucție, pustiire, decădintă pretutindenea“. Medicina în contra decădintei morale e întórcerea la Dumnezeu. În nisuința acesta ne așteptă o misiune mărətă. Devisa să ne fie, — zice primatele, — că sîntem catolici și rămănem în credința necletită față cu biserica noastră și față cu capul ei!

Dacă numai ar urma cuvintelor fapte mai energice de cât în trecut pentru apărarea drepturilor bisericesci!

Un pastor calvinesc se tângue amar în fóea „Protestans lap“ din Dobrițin, că de la întroducerea reformelor politice-bisericesci în multe locuri câte 30—50%

solum populum alloqueretur, per distributas eleemosynas plebem allexisse, et magnam illius partem a Banatu usque Cibinium pervertisse; alterum vero, subditum utpote Kornisianum, e Moldavia venisse usque Balázsfalvam, et in aliquot pagis similia praedicasse, plebemque pervertere cepisse. Postquam autem captus et coram plebe, quam seducere conabatur, hunc in finem Balázsfalvam ad residentiam Eppalem convocata, suas conciones revocare coactus fuisset, cum hac expressione, se potum omnia illa dixisse, et mentitum fuisse, plebem etiam illam resipuisse, ac subinde etiam plerosque horum seductorum manu militari captos fuisse.“

Aceste lámuriri priviaș §§-ii 1—15 din întrebările puse lui I. I. Clain; ta §§-ii următorii 16—31 Clain zise:

„Um alias causas hujus perversionis, praeter non observationem privilegiorum gentis Valachicae et simplicitatem poporum, non scire, iterato ediceret, ad quaestiones de Dioecessana Synodo. hoc Anno, circa finem mensis Iunii. Balázsfalvae instituta, respondit Eppus Klein: talem Synodum regulariter celebrari debere quolibet Anno; ac ultimariam illam per se dictam fuisse, more consueto, juxta statuta Canonum, Archidiaconis, quibusdam nobilibus, saecularibus et nonnullis de plebe, Circularibus, uno mense ante terminum, editis; et quidem illis, qui ex Clero, aut rei, verbi gratia in causa matrimoniali fuerant, sub poenae comminatione, reliquis autem sine poena. Hoc quidem factum esse, scivisse tam Guvernatores, quam Generalem

Commendantem, eorundem autem consensum ad hoc non requiri.

Quantum ad praesentes in hac synodo, tam de Clero, quam statu saeculari, ex Archidiaconis Gr. R. Unitis in Trannia 44. omnes, excepto uno, vel duobus legitime excusatis, fuisse praesentes, quorum quilibet secum adferre solere unum, alterumve popam; vocem autem in synodo non habuisse, nisi vocatos. E nobilibus Valachis aliquos vocatos venisse, de plebe autem plures, quorum aliquos petiisse popas non unitos sibi concedi; alios autem de plebe non comparuisse. Fuisse autem promiscue ibi Unitos et non Unitos; summa praesentium omnium de Clero et populo circiter 150 efficients, qui relate ad connumerata ante 7 vel 8 annos 85 millia familiarum unitarum, abinde omnino perversione multum imminutarum, sane exiguus censeri possit.

Relate ad quaestionem de propositione in Synodo, a quo? ac quomodo? facta, cunctando aliquantum. respondit: se Eppum fecisse propositionem: 1-mo quisnam inveniri possit modus, ad sopiendum hunc tumultum? 2-do reddidisse rationem, quidnam Viennae efficere potuerit cum eorum expensis. 3-io Cum de mandato Suae Majestatis iterum Viennam vocatus fuerit, petiisse sumptus itineris.

„Negabat autem, se tunc, dum coram synodo, quid Viennae efficere potuerit, clare exponeret, illis verbis usum fuisse, quod „speciosis verbis Viennae lactatus fuerit“;

negabat porro proposuisse quod Status et OO. in specie Diploma Leopoldinum sine circumscriptione extradere nolint; propositionem valachico idiomate descriptam. extare in Archivo Dioecessano, e qua id etiam prodire, illum proposuisse, quod Status et OO. sine modificatione extradere nolint Diploma Regium, sibi intimatum ab Aula. Omnino curasse in synodo legi Instantiam Statuum et OO., adversus Decretum Suae Majestatis de recipiendis Valachis. in quantum illa gentem Valachicam concernebat; non autem hac lectione congregatos commotos fuisse, verum postquam multos, ut praemissum est, popas non unitos postulantes, Eppus interrogasset, cur tales petant? eos conclamasse: „Nobis promittitis omnia, et mentimini!“ Nec potuisse ipsum Dnum Eppum praesente synodo illos sedare. sed dein privatim ad se vocatos composuisse.

„Peraeque propositionem aliquam circa inquilinos et liberos Valachos in jobbagiones redigendos, non fuisse factam, sed tantum lectum coram synodo Articulum, circa vetitam inquilinorum emigrationem; quod licet jam duobus mensibus antea cognitum fuisset, tamen gentem Valachicam in synodo praesentam illius auditu denuo commotam omnino fuisse.“

Aici se închie resumatul răspunsurilor din 16 Noembrie, sfârșindu-se ședința comisiunii.

(Va urma.)

dintre cei ce se căsătoresc, nu se mai cunună și la biserică. Pe airia credincioșii (calvini) fac înmormintarea fără preot și cantor, ba fac și botezuri civile. Venitele pastorilor tot scad. Protestanții au stat în ajutorul guvernului la aducerea legilor politice-bisericesci, și acum ei simțesc mai greu urmările lor.

Roma.

Raporturile dintre S. Scaun și dintre Rusia par a fi pe calea îmbunătățirii. Lui „Pol. Corr.” i-se scrie din Roma, că agentului diplomatic al Rusiei Iswolski i-a succes a termina negocierile pentru umplerea alor patru scaune episcopesci, cari deja de mult sînt vacante. Preconisarea noilor episcopi se va întimpla în consistoriul cel mai de aproape. Iswolski a asigurat pe cardinalul secretar de stat Rampolla, că noul ministru de externe rusesc contele Marawiew își va da silința de a susține raporturi amicale cu S. Scaun.

În urma pertractărilor dintre S. Scaun și dintre guvernul francez sînt deja designați pentru dignitatea de cardinali arhiepiscopii de Lyon și de Rouen. Cu privire la al treilea prelat francez, care va fi creat cardinal în proximal consistor, decurg încă pertractările.

Revistă politică.

Afaceri interne.

După budgetul cultelor dieta a desbătut încă în săptămîna trecută în general budgetul ministeriului de justiție.

Miseriile pe terenul justiției le-a descris vii guvernamentalul Emmer Cornel, fost jude la curie. Espunerea lui a provocat sânge rău în tabăra guvernamentală. — Visontai între altele aduce înainte, că pe lângă tribunale sînt medici, cari dau

atestate despre starea sanitară a părților litigante, fără ca să le mai viziteze.

Ca răspuns la o vorbire a lui Polonyi ministrul Erdély a declarat în ședința din 11 a c., că proiectul despre judicatura Curiei în afaceri electorale, cădută o dată în casa de sus (pentru așa numitul Kanzelparagraph), guvernul nu mai are de gând, să-l aducă în dietă. Cu privire la căsătoria membrilor casei domnitore va prezenta un proiect de lege, prin care se va regula și conducerea matriculei. Hotărîrii aduse de curie, prin care s'au declarat de abrogate legile referitoare la „mîna mîrtă”, ministrul nu-î dă mai mare importanță de cât altor sentențe judecătorești. Dacă înse praxa curiei s'ar abate în o direcție rea, ministrul va prezenta în cesiunea acésta un proiect de lege.

Mercuri s'a terminat și desbaterea budgetului ministeriului de justiție și s'a început a celui de finanțe.

Primul orator la budgetul finanțelor a fost Kossuth F., care cu durere constată, că între percepțiunile și erogațiunile nu e proporție. În 1868 erogațiunile erau de 138 milioane fl., azi înse ajung la o jumătate de miliard. Întrébă, că există proporția acésta și în îmbogățirea națională? Din contră țara a sărăcit, ceea ce o dovedește criza economică la noi, cari formăm un stat agrar. Venitele au crescut numai prin marea îngreunare a poporului. Urgiteză banca magiară de sine stătătoare.

În ședința din 18 a c. deputatul popular Rakovszky a poftit, ca speculațiunile de bursă să nu fie privilegiate, ci să se supună la contribuție cu atât mai virtos, că ministrul a făcut și promisiuni în privința acésta. Mai de parte a arêtat, că o cauză în general cunoscută a crizei agrare e mărimea contribuției

de pămînt; propune, ca ministrul încă în acésta sesiune să vină cu un proiect de lege pentru reducerea dării de pămînt. A espus mișcarea, ce s'a inaugurat între deputații austriaci pentru reducerea contribuției, care s'a și redus cu 2 1/2 milioane.

Okolicsányi s'a tânguit asupra vexărilor, la cari sînt supuși cetățenii prin modul de a se incasa diversele contribuții, și a arêtat, cât de periculoasă e procedura de a esarenda dările de consum și vinderea beuturilor spirituose.

Polonyi a constatat lățirea înspălmîntătoare a beției, de și există legi, a căror strictă aplicare ar puté țermuri acest vițiu. Oratorul nici n'a auđit, că pretorii să fie aplicat în vre un cas legea în contra bețivilor. Recomandă ministrului, să atragă atențiunea auctorităților asupra acestor legi. Ministrul de finanțe răspunde opoziționalilor, dară nu primesce propunerea lui Rakovszky nici cu privire la introducerea dării de bursă, (care nu e în interesul capitaliștilor,) nici la reducerea dării de pămînt, (care ar fi în interesul poporului agricol.)

Budgetul în general s'a primit cu majoritate de voturi.

În 19 a c. s'a început desbaterea specială a budgetului finanțelor.

Austria.

Alegerile și în săptămîna trecută au decurs în ordine. Turburări s'au întimplat numai în jidovita Galiție, unde alegătorii au ucis pe un president electoral. Resultatul de până acum al alegerilor este favorabil principiilor creștinesci.

În Bucovina pe lângă Dr. G. Popovici au mai fost aleși dintre Români cav. de Lupul, br. Hurmuzachi, br. Vasileo și Dr. Zurcan.

Foile liberale din Viena se tânguesc, că până în 16 a c. dintre 143 de mandate 100 sînt ale creștinilor. Dară foile jidovesci sînt optimiste, că a fară de cei 100, cari se numesc pe sine clericali, mai profesază principiile creștine și luptă în contra liberalismului jidovit încă și alți deputați. După clasificarea celor din Viena dintre cei 143 deputați ar fi 18 creștini-sociali, 17 Germani clericali, 21 Poloni conservativi, 16 Cehi tineri, 15 social-democrați, 12 Ruteni, 5 Români, 9 Sloveni clericali, 1 Ceh clerical, 6 Poloni de ai lui Stojalowski, 3 Poloni populari, 4 Croați, 4 Italiani liberali, 2 Italiani clericali și 1 Sloven radical.

Serbia.

De curînd guvernul sêrbesc s'a tânguit înaltei Porți, că o bandă de Arnăuți intrarmați au trecut la Rasca și au prădat teritoriul sêrbesc. Născîndu-se luptă între ostașii Sêrbi și între Arnăuți, dintre cești din urmă a rămas unul mort, și câți va au fost greu răniți, éra cei alalți au fugit. Guvernul a luat măsuri spre a împedea pe viitor atari încalcări, dară față de complicațiunile, ce se desvîltă în Orient, va observa și pe mai de parte o atitudine rezervată.

Creta.

Puterile deliberéză cu privire la pacificarea Cretei, éra Cretenii seucid.

Lupta împotriva alcoolului în școlile franceze.

În deceniile cele mai de pe urmă școlile franceze au desvîltat o rîvnă așa de mare, căt Franța, care din cauza organizării defectuose a instrucției și educării mai odinoră a dese ori era luată în batjocură, astăzi întrece pe vecine sale pe terene singuraticice. Școla franceză cea nouă cultivă de o dată simțul practic și un realism sănătos.

O apucătură norocoasă a făcut ea acum de curînd recomandînd singuraticilor institute, să-și procureze câte un „Tableau d'antialcoolisme” de dr. Galtier-Buissière. Carta acésta parietală representă în chip intuitiv tôte, cele ce sînt vrednice a se sci despre firea stricăciôsă a alcoolului: fața omului „avant l'alcoolisme” (înainte de alcoolism) și „après l'alcoolisme” (după alcoolism), organele omenești sănătose, pe cum sînt stomacul, ficatul, inima, creierii, și de desubtul lor acele-și organe ruinate prin alcoolism; mai de parte beuturile naturale, bune și sănătose, între cari dr. Galtier-Boissière înșiră vinul, vinul de mere, vinul de pere și berea (fîresce că numai până la o măsură anumită), și beuturile acelea alcoolice, cari le gătose industria din napi, cartofi și bucate, așa dară tôte soiurile de rachiu. Efectul, ce-l are „alcoolul de struguri” și de altă parte „alcoolul industrial” asupra unui animal, se representă în chip intuitiv în 6 icône și se esplică în text corêspundătorii.

Dosul cartei parietale încă e esploatat. În mijloc sînt patru schițe cu subscripțiile: Perderea energiei de voință, a bunății de

inimă, a dignității omenești și a minții. De-a dreapta și de-a stînga se vîd în grupare intuitiv următoarele inscripții: Alcoolismul: Cel ce în fiesce care dimineță pe stomac gol be un păhărel, acela fără îndoelă se face alcoolic. Prejudiciu: Beuturile, despre cari se zice, că iriteză apetitul, nimicesc apetitul. Absintul e o otravă, care are să fie mai temută de cât morfiul și belladonna. Lamme-nais a zis: „Sciți voi, ce be omul acesta din păharul, ce se clatină în mîna lui cea tremurătoare? El be lacrimile, sângele viața soției sale și a pruncilor săi.” Miserie: Alcoolismul duce la urgisirea lucrului și în sfârșit la sărăcie. Criminalitate: Crimele cele mai multe le sevărșesc beutori de alcool. Îmbêtrânire timpurie: Alcoolicul în vrîstă de 40 de ani e înzilit ca un om de 60 de ani. Epilepsie: Dintre 4 prunci epileptici 3 sînt prunci de alcoolici. Bólă mentală: Mai bine de 1/3 a nebunilor sînt alcoolici. Mortalitate: 20 din 100 de casuri de mörte sînt a se ascrie alcoolismului. În partea din jos a dosului cartei se arată efectul cel mai îngrozitoriu al otravei alcoolice, pe cum erumpe adecă prin moștenire ca rhachitis, epilepsie, oftică și hăbăucie. Din jos în unghiul din dreapta se închie tabela cu o schiță, care are subscripția: În vreme ce tata se îmbetă, mama muncese și se jertfese.

În lupta împotriva alcoolismului tabela acésta compusă cu atîta pricepere a bună samă va isprăvi mai mult de cât disertațiuni și prelecții ori cât de lungi și de bunăvoitoare, presupunîndu-se fîresce, că învățătorii scie, să îndrume cu tact pe învățaceii săi la icônele acelea.

și jefuesc împrumutat. Anarchia e deplină, Cretenii nu mai recunosc nici o auctoritate.

Ministrul de externe francez Hanotaux în ședința din 15 a. c. a camerei a declarat, că puterile s'au unit cu privire la pacificarea Cretei în punctele următoare: 1) Autonomia Cretei, menținând suzeranitatea sultanului. 2) Retragerea trupelor grecesci și turcesci cu excepțiunea acelor trupe turcesci, cari au ocupat unele puncte împreună cu armata marilor puteri. 3) Întărirea corpului de ocupațiune a puterilor câte cu 500—600 ómeni, cari să susțină ordinea. 4) Esecutarea fără amânare a măsurilor coercitive, cari le vor afla de necesare admiralii la casul, dacă Grecia ar refusa a-și retrage trupele. 5) Stricta blocare a Cretei și autorizarea admiralilor de a bloca și continentul grecesc.

Admiralii au publicat manifestul cu privire la autonomia Cretei sub suzeranitatea sultanului. Manifestul face cunoscut populațiunii, că puterile și-au dat silința, să pună capăt stărilor critice din Creta și să impedeze repetiția acelor; în conștăgere împrumutată vor să aplice dispoziții, cari au de scop de a regula funcționarea guvernului autonom, de a liniști spiritile, de a asigura libertatea și averea fie căruia fără deosebire de origine și religie, de a ușura începerea lucrului de câmp și a comunicațiunii, pe cum și de a desvolta succesiv isvórele de venit ale țării. Puterile voesc, să fie ascultate de toți. Pentru Creta să se deschidă o epocă nouă, jos dară cu armele. Puterile voesc liniște și pace și dispun de destulă auctoritate, ca să facă a fi respectate dispozițiile.

Correspondințe.

Blaș 19 Martie 1897.

Onorată Redacțiune!

Primul din numărul trecut al „Unirii“ mi-a adus din nou a minte de cele ce scrisei acum sînt câte va săptămîni într-o corespondință, carea ați învrednicit-o, să o publicați.

În corespondința aceea am grăit despre starea deplorabilă, în care vedeam pe ucenicii nostri industriași și comercianți din Blaș.

Gândiam, că nepretențiosul meu glas va fi audiat de cei ce sînt competenți în cestiunea acésta. Durere, — ca să nu zic mai mult, — că așteptarea asta nu mi-s'a împlinit. Ucenicii aceia cresc și pe mai de parte ca buruenile, și nu se interesează de ei nimeni din cei ce sînt datorii a se interesa de ei.

Gândiam, că dacă aci în Blaș s'ar face un început bun în cauza acésta, începutul acesta ar afla imitătorii pretutindenea în archidieceasă și chiar și a fără de hotarile archidiecesei.

Dar în sfârșit mi-am împlinit datorința, am atras luarea a minte a celor competenți la fenomenul acela trist. Vață cei competenți, cum se vor împăca cu conștiința sa și cu ce-și vor scusa înaintea lui Dumnezeu îndolența sa.

Dară primul din numărul trecut al „Unirii“ mi-a mai adus a minte încă de un lucru.

Așa îmi aduc a minte, că acum sînt câți va ani s'a făcut aci în Blaș încercarea de a aduna pe sodalii nostri industriași și comercianți în o reuniune. Îmi aduc a minte mai de parte și de aceea, că încercării acésteia i-a frânt gâtul părintescul nostru guvern, care se îngrijese cu atîta dragoste de binele statului, cât pune civilor pedeci, când ei vor să-și unescă puterile, pentru ca așa cu puteri unite mai ușor și mai sigur să-și realizeze progresul.

În sfârșit asta e tréba guvernului. Tréba noastră, — asta e modesta mea părere, — e, ca noi să cercăm a realiza reuniunea aceea pe altă cale.

Óre să nu fie cu puțință a înființa aci în Blaș o reuniune a sodalilor gr. cat. sub aripile ocrotitoare și încălzitoare ale bisericii?

Așa mă întrebai, când cetii primul din numărul trecut al „Unirii“. Și mă gândii apoi éráși la influința cea binefăcătoare, ce o ar deprinde exemplul Blășenilor asupra altor centre, în cari sînt destui industriași și comercianți de ai nostri. cât să pótă imita exemplul acesta.

Sînt înse prea idealist. Dacă cei competenți nu se îngrijesc nici de sórtea ucenicilor nostri industriași și comercianți, cu atîta mai puțin se vor îngriji de sórtea sodalilor. Dór acestia sînt mari și nu au lipsă, ca alții să se îngrijescă de ei.

Așa mi-am gândit. Înse de și sînt așa de sigur, că cuvintele mele se vor perde din nou fără de rezultat, totuși am gândit, să-mi mai ușurez inima și să vi-le scriu, că dóră le veți învrednici, să le publicați.

S.

Apel.

„Reuniunea femeilor române din Sibiu“, care, ne măgulim a crede, că spre mulțămirea generală muncesce de 16 ani cu bun rezultat în scopul înaintării culturale a femeii române, încurajată de încrederea și de binevoitoriul sprigin, cu cari a fost întimpinată în activitatea sa de până acum din partea publicului românesc, și-a impus datoria de a merge mai de parte pe vastul teren al culturii naționale. Spre scopul acesta și-a modificat statutele ast fel, ca pe baza acelor să pótă înființa o școlă pentru economia și industria de casă și o preparandie pentru sexul femeesc împreunate cu internat, ér cât timp nu va ave nici institutele sale complete nici internat, să pótă da stipendii la eleve, cari frecuentază alte școli de categoria celor contemplate și a sucurge cu ajutoriul său material și moral la susținerea altor instituite de asemenea natură.

Că acestea institute sînt o necesitate culturală de prima ordine la poporul românesc din patria noastră, nu este lipsă să o dovedim, pentru că o simte fie care Român cugetător constatând cu durere, că un popor de preste trei milioane de suflete în statul nostru până astăzi nu are nici un institut de acésta natură.

Sarcina materială înse, ce și-a impus-o reuniunea noastră, când s'a angajat a contribui cu tot zelul la realizarea unui scop atîta de sublim, întrece puterile ei, și este deci nece-

sitată, să apeleze la generositatea publicului, acelui public, care atîta de mult a sacrificat și sacrifică pentru cultura sexului bărbătesc, ca să-i vină într'ajutor, făcându-i posibil, ca în cel mai apropiat viitor să pótă face începutul unei îngrijiri mai serioase și de cultura femeii române, care este adevăratul educător al familiei.

Acțiunea sa pentru procurarea mijlócelor materiale și-o începe reuniunea noastră prin aranjarea unei sortituri (loterii) de obiecte admisa prin §-ul 7 lit. b) din statutele sale.

Aranjarea unei sortituri, așa după cum o intenționăm noi, este în prima linie un act, o mișcare culturală economică de sine stătătoare, care-și are în genere însemnătatea sa proprie. Dar în același timp ea mai este pentru scopul nostru special și o modalitate foarte potrivită, pentru că prin ea punem baza de realizare a altor acte culturale de o însemnătate de ordine mai înaltă, pe lângă jertfe relativ mici din partea singuraticilor.

Pentru o bună reușită a sortituri ne adresăm către întregul popor român din patria noastră, cerându-i concursul binevoitor. În special ne adresăm către femeia română și apelând la simțul ei de soră a noastră accentuăm, că institutele, pentru a căror înființare aranjăm acésta sortitură, au menirea de a cultiva și a instrua în special sexul femeesc al némului nostru. Ne adresăm mai departe la întreaga inteligență a némului nostru, cu deosebire la preoții și învățătorii nostri, în firma convingere că ne vor înțelege și că mână în mână cu poporul ne vor da tot ajutoriul posibil.

Expozițiunea de la 1881 și sortitura aranjată de reuniunea noastră la 1884 sînt dovești convingătoare, că întreprinderea noastră este realizabilă și practică.

Spre orientare observăm și accentuăm următoarele:

1. Pentru sortitură se primesc orî ce lucruri de valóre. Amintim la primul loc mult admiratele lucruri de mână ale femeii române, dar dorim, ca cu acestea să rivalizeze și manufacturile produse din partea bărbaților (p. e. desemnuri, sculpturi, picturi, apoi lucruri decorative: vase, ulcióre, fârfurii antice), pentru că am făcut experiență, că toate acestea lucruri prețuite de noi și străinii le admiră.

2. Obiectele destinate pentru sortitura întreprinsă de noi sînt de a se trimite la reuniunea noastră până la 1-n^{ia} Iulie n. 1897.

3. Eventuala insinuare și trimitere a tuturor obiectelor să se facă la adresa subscrisei președinte.

Fie care obiect să fie provédut cu un bilet, în care să se arete numele și locuința donatorului, apoi numirea și valórea obiectului.

4. Terminul sortituri obiectelor se va anunța ulterior prin ziarle românesci.

Recunóscem, că cerem óre cari jertfe de la publicul nostru românesc, dar sîntem de firma convingere, că mărețele scopuri culturale, ce voim să le realizăm, justifică pe deplin acésta cerere a noastră. Pentru acésta contând cu încredere la reușita întreprinderii, rugăm pe toți Românii de bun simț, ca să colecteze cât mai multe obiecte și să îndemne și pe alții la colectare.

Din ședința reuniunii femeilor române din Sibiu, ținută la 22 Februarie n. 1897.

Maria Cosma
președintă.

Dr. Nicolaț Vecerdea
secretariu.

Mulțămită publică.

Subscriși în numele *Reuniunii învățătorilor gr. cat. din comitatul Sibului* prin această espreșiune celei mai profunde mulțămite Mult Onoratului institut de credit și păstrare „Economul” din Cluj, care a binevoit a dăru-i pe sama reuniunii noastre suma de 10 fl. adecă zece florenți v. a., a cărei primire o cuităm și pe această cale.

Sibiu, în 18 Martie 1897.

Pentru reuniune:

Iuliu Bărdosi

Romul Simu

Noutăți.

Erariul pedepsit din cauza matriculelor de stat. La juriul de presă din Budapesta s'a pertractat în 18 a. c. un interesant proces de presă. Ca litiganți au stat față în față doi veri: Antoniu Kugyelka capelan, ca acusat și Iosif Kugyelka notar și matriculant civil în Gyetva (comitatul Zolyom) ca ofensat. Capelanul în anul trecut a scris la adresa matriculantului doi articoli, unul în „Alkotmány”, cel alalt în fôea slovacă „Krestyan”. El spune, că pe plebanul civil (așa numesc pe matriculant) l-a palmuit un Jidan, și de atunci acesta ca să-și pôtă menține rangul de locotenent în rezervă la honveđi, palmuesce pe bietul popor slovac din Zolyom. Când merge poporul, să împlinescă actele civile prescise la căsătorie, matriculantul injură de cele sfinte, dară se are bine cu macelariul Jidan, căruia pentru „banii” l-a permis a-și ridica macelăria lângă biserică. Mai spune, că pe tinerii slovaci, cari se presentă la cancelarie în portul lor național, acolo îi desbracă de cioreci, și face din localul oficios o gradă de gunoiu. Pentru espresiuile acestea procurorul pe baza §-lor 258 și 262 a intentat capelanului proces de calumnie. Capelanul a primit responsabilitatea și s'a presentat la pertractare cu 34 martorii (juni, june și femeii slovace). Admițând tribunalul probarea faptelor s'a început interogatoriul slovacilor, după care procurorul și-a retras acusa propunând tot o dată, ca actele să se străpună la auctoritatea superiôră a notarului matriculant. Tot la propunerea procurorului tribunalul a hotărît, că erariul reg. are să supôrte speșele de 637 fl. 40 cr., din care sumă sînt a se da martorilor 540 fl., apărătorului 50 fl., acusatului 19 fl., 15 fl. 40 juratilor din Budapesta, și 13 fl. interpretelui. Țara nu e destul, că plătesce pe matriculanți, trebuie să mai speșeze și pentru purtarea scandalôsă și ilegală a unora dintre ei.

Procesul Sêvêrsinenilor. Tribunalul din Arad a pertractat în sêptemâna trecută un proces monstru, în care au figurat ca acusați 54 țeranți români din comuna Sêvêrsin (Szoborsin). Vina lor este, că în anul trecut au delăturat din comună felinarele puse pentru iluminarea stradelor. Lamele acelea s'au pus din ordinul protopretorului de cătră notariul comunal fără a mai întreba de comitet. Poporul vêdându-se jignit în dreptul său de a-și regula însu-și afacerile comunale, și tot o dată simțindu-se îngreunat cu impositate nouă, a luat lamele frumos și le-a dus la casa comunală. Purtarea această procurorul o cualifică de violență, ér tribunalul din cei 54 acusați pe 43 îi condamnă la câte 14 zile de carcer și suportarea speșelor procesuale. Osîndiți au recurs în contra sentinței aduse de tribunal în 13 a. c.

D. Dum. Sturdza și-a dat dimisiunea de la presidența senatului, aducând ca motiv, că voescce a se retrage de la viața politică. Senatul nu a primit dimisiunea, și partidul liberal-național insistă din tôte puterile, să înduplece pe șeful său a rămâne și pe mai de parte la postul lui. Până acum dl Sturdza e nedecis definitiv. Foile opoșiionale afirmă, că dl Sturdza ar fi perđut grația regelui și pentru aceea se retrage.

Pulszky Károly nebun? După ce Pulszky a spesat nebunesce din banii țerii aprôpe 1/2 de milion sub firma de director al galeriei regnicolare de icône, în loc de a fi dus în închisóre de rînd, a fost internat în un spital de nebuni. Medicii încredințați cu cercetarea dilapidatorului Pulszky nu au putut constata, în ce stare psihică se află acesta. Cei mai celebri psihiatri au refusat a mai face parte din consiliul pentru esaminarea defraudantului, pe cum se crede, din motivul, că nebun nu-l puteau declara pe cel sănătos, éră sănătos nu era în interesul familiei Pulszky a-l declara. Actualii membri ai consiliului medical au declarat, că Pulszky pe când făcea misterioșele cumpărări de icône și obiecte de artă, era deja nebun, și ca la atare nu i-se impută nimic din ce a făcut. Pe basa opiniunii medicale tribunalul va sista urmărirea lui Pulszky pentru risipirea banilor publici. Câte o dată e lucru cu minte a fi nebun.

Feriți-vê de tovarășia Jidanilor. „Gazetei Trans.” i-se scrie: Prin Martie st. n. un Român din comuna Mălin, în cercul Betleanului, întorcându-se spre casă, îl cuprinse sara prin Roșu-de-jos. Un jidan, care era cunoscut cu omul, luându-se la vorbă cu Românul, acesta îi spuse, că vine dela Bistrița, unde a plătit o datorie a sa de 100 fl. Jidanul înse a înțeles lucrul așa, că omul are la el 100 fl. S'a lipit de el de Român, mergend împreună cu el, până au ajuns între hotară. Aci Jidanul îl lovi pe Român cu un ciocan în cap, fireșce pe la spate. Omul a cădut la pămînt și a strigat după ajutor. Într'aceea jidovul îi mai aplică 3 lovituri tot în cap. Omul a tot strigat după ajutor, și în urmă l-a auđit un om dela o móră din apropiare, care încă a răspuns strigând: „Stăi că viu!” Jidanul auđind acesta a luat-o la fugă. Omul dela móră, venind în ajutor l-a ridicat pe cel lovit și l-a dus la judele comunal din Ruș, comuna de unde e jidanul. După ce a spus judeului cele întimplute, omul a fost dus cu carul la casa sa în Mălin. Jidanul a fost prins de gendarmii, cari l-au dus la casa celui bătut, și aci și-a mărturisit singur crima. Loviturile Românului sînt de 4 cm. afunde în cap. El are 4 copii mici. Jidanul acuma se află la umbră în închisórea cercuală din Betlean. Români, ferii-vê de tovarășia Jidanilor.

Aniversarea zilei de 15 Martie în anul acesta încă au serbat-o Magiarii atât în Budapesta, cât și în unele orașe din provinciă, dar fără sgomotul îndatinat la ei cu atari ocașiuni.

Monumentul lui Hentzi, care în 1848 a luptat cu bravură pentru dinastie în contra revoluționarilor magiari, se va depărta din fortăreța Buda, unde era un ghimpe în ochii Magiariilor, din care causă faimosul Szelles a făcut și un atentat asupra lui. Monumentul celor 426 de soldați, cari împreună cu Hentzi au cădut rămânend fideli jurămîntului dimpreună cu comandantul Hentzi, va fi aședat de o cam dată în cemetierul militar, de parte cam de o ôră de la Buda; pôte, că nici acolo să nu aibă pace, și cu timpul va fi transferat în arsenalul din Viena după dorința foilor magiare. Se zice, că depărtarea monumentului din cetatea Buda o fac necesară reparările de lipsă la palațul regesc.

Cêrtă în familie. Deputatul Pichler la începutul l. c. a combătut cu multă vehermentă procedura lui Morzsányi de a lua onorar advocațial de 40.000 fl. Acum înse dau alții în Pichler. Anume „Hazánk” publică o corespondență, în care se sustine, că Pichler fiind administrator principal la ziarul „Kossuth Hirlapja”, despre 600 fl. nu și-a putut da samă. Kossuth F. proprietarul foi l-a dimis din administratură dându-i sfatul, ca pe viitor să nu mai primescă oficii de încredere împreunate cu manipularea de bani, ei să rămână numai la politică. Pichler a provocat la duel pe Wallesz fostul cancelist la administrația foi lui Kossuth pentru publicarea corespondenței din „Hazánk”. Ne primind Wallesz duelul, Pichler l-a insultat formal pe Wallesz. Acesta își va căuta satisfacție pe cale judecătorească. Kossuth în o epistolă cătră Pichler îl declară pe acesta

om corect și de omenie afirmând, că și-a dat samă de cele 600 fl. Se vorbesce înse, că autorul corespondenței din „Hazánk” nu ar fi Wallesz, ci însu-și Kossuth. Cêrta în familie se complică. Dacă Wallesz va insista la judecătorie, să i-se dea satisfacție, cine scie, la ce lucruri moralisătore ne mai putem aștepta?

Vinderea dominiilor statului. Din rapôrtele ministrului de finanțe se vede, că vinderea dominiilor statului a avut rezultate mai favorabile, de cum se spera. 3224 jug. estimate în 253.218 fl. (venitul mediú de pe 5 ani luat de 20 de ori) s'au vîndut cu prețul de 288.918 fl., adecă cu 35.700 fl. mai mult de cât era preliminar. Ministerul cere autorizarea corpurilor legiuitoare de a mai vinde dominiul Schumacher de la Kis-Sztapár de 331 jug., estimat în 110.000 fl., dominiul de la O-Telek de 843 jug., prețuit în 277.436 fl., pusta de la Amalház de 498 jug. estimată în 116.979 fl., dominiul de la Kamara Sz. Ggörgy 1117 jug. în valóre de 194.886 fl., cel de la Belinț 979 jug. prețuit în 204.379 fl., dominiul erarial de la Turda în estensiune de 745 jug. estimat în 115.000 fl. v. a.

Alesandru Lahovary a murit. Lună a repausat în Paris eminentul bărbat de stat român Al. Lahovary în al 56-lea an al etății. Ingeniul lui ager, cultura înaltă, escelentul talent oratoric și rutina diplomatică, zelul și diligența neobosită de a lucra pentru gloria patriei l-au făcut un bărbat de stat de primul rînd. — Al. Lahovary s'a născut în Bucuresci din o familie fruntașe. Studiile mai înalte iuridice și-le-a făcut în Paris, unde în 1865 a obținut diploma de doctor iuris. Întors în țară scurt timp s'a aplicat la administrație, după aceea înse s'a dat cu totul politicii. În 1866 a fost ales deputat, în 1870 a fost numit pentru prima dată ministru de justiție în cabinetul Manolache Costache Epurean. Acest cabinet a avut de a suprima unele revolte și agitațiuni antidinastice. Pe la finea anului 1870 cabinetul Epurean s'a retras. Din 1871—1876 fiind în fruntea cabinetului conservator Lascar Catargiu, Lahovary a purtat portofoliul justiției 4 1/2 ani. Cât timp au fost liberalii la putere, Lahovary prin strălucitele sale discursuri a stors respectul acelora. După căderea liberalilor în 1888 Lahovary éráși ajuns ministru în cabinetul T. Rosetti. Din 1889—1895 în cabinetele Man și L. Catargiu a fost ministru de externe, în care calitate delicată a sciut susține vađa țerii cu tact și dignitate. În „cestiunea transilvană” el a sciut împăca datorința impusă de dreptul internațional cu cea de Român. A spriginit pe Români din a fără de regat din iubire de neam și pentru spriginul dat nu a pofit a se amesteca în afacerile lor interne. Mórtea neașteptată a lui Alesandru Lahovary o deplânge întregă românimea. Întregă presa română fără deosebire de partid aduce cele mai călduroșe elogiú memoriei ilostrului defunct, care prin caracterul său bărbătesc și nepêtat a stors și respectul adversarilor săi politici. Camera și senatul României în semn de doliú și-au suspendat ședințele, când li-s'a comunicat trista faimă. Bóla, de care a suferit, pe cum scrie „Epoca”, era osificarea arteriilor. Medicii din Viena i-au recomandat liniște absolută timp de doi ani și vilegiatură în sudul Franței. Corpul defunctului va fi adus în Bucuresci. La Paris se vor face decedatului onorari militare ca la ofițer al legiunii de onóre. Partidul conservator a luat măsurile, ca înmormintarea să fie cât se pôte mai imosantă și démna de memoria unui patriot atât de distins și resolut.

Cas de mórte. *Vincențiu Grozescu*, protopop și paroch gr.-cat. al Lugoșului, a repausat în 12 Martie în anul al 59-lea al etății și al 34-lea al preoției.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecești.

(Continuare.)

Prețul cel nemărginit al jertfei eucharistice poate să se deosebească mai acurat, poate adecă să se înțeleagă în două sensuri. Mai de aproape putem sub prețul acela să înțelegem *nemărginita sublimitate, precelînță și perfecțiune*, carea e proprie a jertfei eucharistice, pentru că Christos e preotul jertfitoriu și darul, care se aduce. Prețul acesta, dignitatea acésta morală a jertfei eucharistice se întemeiază pe sublimitatea și sfințenia lui Christos, întru cât el și acum este, „cel ce aduce și se aduce“ de-asupra altariului. Era dacă de altă parte sub prețul acela înțelegem *prețul cel nemărginit al satisfacției și meritului*, adecă prețul de răscumpărare cel nemărginit, nesecata comoră a răscumpărării, care se cuprinde în jertfa eucharistică, atuncia adevărat că prețul acesta se derivă asemenea de la Christos, dară nu întru cât el se jertfesc acuma de-asupra altariului, ci întru cât s'a jertfit odinioară pe cruce. Căci Christos prin actul sacrificial, care-l sevârșesc în s. Eucharistie, mai mult nu poate să prestea satisfacție și să dobîndescă merite, ci numai să ne aplice nouă neîncetat comora aceea de grații, carea a dobîndit-o în chip deplin pe cruce.

Dacă privim deci jertfa eucharistică în sine, dacă privim adecă dignitatea cea dumnezească a preotului jertfitoriu și a darului de jertfă, pe cum și bogățiile acelea ne cuprinsese ale ródelor jertfei de pe cruce, cari sînt depuse în jertfa eucharistică, atuncia e limpede, că jertfa acésta are *preț nemărginit*. Ea ca jertfă nemărginit de prețiosă și nemărginit de perfectă are și *putere nemărginit de mare* pentru a produce efectele acelea, cari i-se cad și-i sînt proprii, pentru că așa a rînduit Christos. Dar se ivesce mai de parte întrebarea, dacă *efectele* acelea, cari le produce în faptă jertfa cea de valoare și putere nemărginită, sînt asemenea nemărginite și nețermurite, ori dóră sînt mărginite și țermurite? Pentru ca să putem da răspuns la întrebarea acésta, avem să considerăm jertfa eucharistică în raportul ei la Dumnezeu, căruia i-se aduce, și apoi în raportul ei la omenii, pentru cari se aduce.

Raportul la Dumnezeu în jertfă în tot de una e raportul cel dintâiu și cel mai de frunte, de ore ce ea după firea sa e un act al religiunii. De aceea jertfa liturgică în rîndul cel dintâiu are să se privească de acțiune religioasă, de *λατρεία*. Dară spre onórea și gloriificarea lui Dumnezeu ea servește nu numai în calitatea sa de jertfă de adorare și de mulțamită, ci și în calitatea sa de jertfă de împăcare și de cerere. Căci Dumnezeu se onorează și se gloriifică tot de una, ori că omenii cercă a-i împăca dreptatea și a-i mișca bunătatea spre împărțășire de grație, ori că ei presteau omagii maiestății lui și mulțămes liberalității lui. S. Eucharistie cu respect la toate scopurile acestea are preț nemărginit și putere nemărginită, adecă e o jertfă *nemărginit de vrednică și perfectă* de adorare, mulțamită, împăcare și cerere. De aceea de-asupra altariului se prestă și se aduce în tot de una onorarea cea mai mare, carea e cu putință, adecă *onorare nemărginită*. Dacă avem deci în vedere momentul *latreutic sau religios*, care se cuprinde mai ales în adorare și în mulțamită, dară se cuprinde și în împăcare și în cerere, atuncia nu suferă îndoelă, că celebrarea s. Eucharistii cuprinde în sine și prestă lui Dumnezeu în faptă un cult de preț nemărginit. În privința acésta jertfa lui Christos cea în sine nemărginită întru adevăr și desvóltă deplina sa putere: prin celebrarea s. Eucharistii se dă maiestății trei-unului Dumnezeu fără greș și în tot de una o adorare, laudă și mulțamită cu adevărat nemărginită și așa dară pe deplin vrednică.

Altmintrea stă lucrul, când considerăm jertfa eucharistică în raportul ei la omenii. Ea privită din punctul acesta țintesc la mântuirea și sfințirea noastră și e deci *mijloc de grație* sau mai bine *isvor de grație*, care ne împărțășesc bogăția binecuvîntărilor ceresci. S. liturgie produce pe sama omenilor efecte de ale grației mai ales ca jertfă de împăcare și de cerere. Adevărat că și satisfacția și cererea încă se aduce lui Dumnezeu, dară cu intenția și cu scopul de a-l îndemna, ca el pe temeiul jertfei de împăcare și cerere, ce i-se aduce, să ne arete din nou bunăvoința sa și să ne

împărțășescă darurile sale. Pe cum am amintit deja, prețul și dignitatea și așa dară *puterea internă a jertfei eucharistice* sînt nemărginite de mari și în privința acésta, adecă spre a împăca pe Dumnezeu și spre a-l mișca mila, ca să ne împărțășescă binefaceri; căci întreg prețul de răscumpărare, nemăsurata comoră de satisfacție și de merit, carea s'a dobîndit pe cruce, o reprezintă și o aduce Christos însuși din nou cerescului său Părinte cu scopul, ca aceea comoră să se aplice omenilor. Jertfa liturgică în sine considerată îmbie deci satisfacție prisositoare spre ștergerea tuturor păcatelor și pedepselor posibile; ea tot asemenea cuprinde un preț prisositoriu pentru dobîndirea de grații și bunătăți nenumărate. Cu toate acestea, — și asta ne-o spune însăși firea lucrului, — s. Eucharistie în faptă pentru omenii și în omenii nu poate să producă efecte nemărginite. Căci efecte nemărginite pozitive nu sînt cu putință nici în privința numărului nici în a mărimii. A fără de aceea omul, fiind creatură mărginită, nici nu e capabil de a primi în sine efecte de acelea nemărginite. Ródele acelea, cari ni-le dobîndesc de la Dumnezeu jertfa s. Eucharistii, sînt numai mărginite, adecă restrînsese la un anumit număr și la o anumită măsură, ceea ce de altmintrea trebuie să se zică de asemenea și despre jertfa crucii. Jertfa eucharistică cu referire la omenii poate deci să desvólte numai o *eficacitate restrînsă* și în ródele sale e capabilă numai de o *aplicare mărginită*. Restricția și mărginirea acésta a ródelor jertfei eucharistice poate înse să se înțeleagă în două sensuri:

a) În sens *intensiv*. S. jertfă liturgică nu produce tot de una efecte atât de multe și de mari, pe cât de multe și de mari ar pute să primescă primitorii lor după capabilitatea sa. Eficacia ei dimpotrivă e *mărginită în privința extensiunii*, adecă efectele ei sînt legate de o anumită măsură, de și ele în cazurile singuratică sînt diferite, acum mai mari, acum mai mici. Asta o întărește praxa bisericii. S. jertfă se aduce adecă a dese de repetite ori, pentru ca să se dobîndescă o anumită binefacere, p. es. scăparea unui suflet din focul curățitoriu, întorcerea unui păcătos, însănătoșarea trupului. Dacă jertfa eucharistică și-ar desvólte tot de una întreaga și deplina sa eficacitate, de care e capabilă, atuncia o singură aducere a ei ar fi de ajuns pentru a esopera în faptă binecuvîntări ori cât de multe și ori cât de mari. Causa acestei eficacități mărginite lucru firesc că nu se află în firea și prețul acestei jertfe, că ea dóră are putere nemărginită de a produce ori ce efect. Causa aceea nu se află nici singur numai în mai marea ori mai mica susceptibilitate a omului, căruia i-se împărțășesc rodul jertfei. Susceptibilitatea acésta adevărat că încă hotărește în cât va în lucrul acesta și are înrîmîntă asupra măsurii, în care omul dobîndesc rodul jertfei; înse cauza ultimă și hotărîtore pentru aplicarea mai mare ori mai mică a grațiilor sacrificiale are să se cerce în voința lui Christos, sau cu alte cuvinte în rînduirea pozitivă a lui Dumnezeu. Jertfa s. Eucharistii e un mijloc de grații; ea are adecă să ne mijlocescă bogățiile răscumpărării. Era spre acésta e de lipsă o rînduire pozitivă a lui Dumnezeu. S. Eucharistie poate să mijlocescă grații numai întru atâta și în acea măsură, întru cât și în care măsură a rînduit-o spre acésta Dumnezeu. Dară Dumnezeu întru împărțășirea darurilor sale pretinde și conlucrarea noastră; cu cât sîntem pregătiți mai bine, în chip cu atâta mai liberal dăruiesce el de comun grațiile sale. Asta are să se zică, nu numai când e vorbă de sacramente, ci și când e vorbă de jertfă. Mărimea rodului sacrificial a statorit-o deci Dumnezeu, dară mai mult ori mai puțin cu considerare la dispoziția acelora, pentru cari se aduce jertfa. Înainte de toate hotărește în lucrul acesta bunăplăcerea liberă, înțeleptă prevedință a lui Dumnezeu, carea „întocmesce toate cu folos“ (Întel. 8, 1); apoi mai hotărește voința milostivă a Arhierului Isus Cristos, care pe altariu îmbie și aduce cerescului său Părinte prețul sângelui său cu intențiunea, ca acesta să producă efecte determinate, mai mari ori mai mici; ér în sfârșit mai hotărește și dispoziția subiectivă a celui ce primesce efectele jertfei. Pe cum noi avem să ne rugăm neîncetat, așa are și jertfa să se aducă neîncetat, pentru ca să dobîndim doritele roduri și grații. Așa a rînduit Dumnezeu, fiind că serbarea neîncetată a jertfei promovază în chip mai puternic onórea lui și mântuirea noastră.

(Va urma.)

Ben Hur

saù

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

El se aședă pe pământ sub un lămâiu, care-și întindea de parte rădăcinile sure, ca să ajungă cu ele până la un braț al rîulețului. Culbul unui pițigoiu atrîna chiar de-asupra apei, și mica ființă privia din gura culbului fără temere la el.

„Într'adevăr,“ gîndi el, „pasărea îmi e talmaciù. Ea îmi zice: Nu mă tem de tine, pentru că legea acestui loc fericit e iubirea!“

Farmacul dumbrăvii i-se părea acum desvilit. El era vesel și se hotărî, să se facă și el unul din cei ce s'au pierdut în Dafne. Ôre în serviciul florilor și plantelor și în gustarea tuturor frumșetelor mute, cari le vedea în jur de sine, nu ar pute, să se asemene omului celui cu cuțitul de grădinariù în gură, — să uite și era să uite lăsând în urma sa zilele cele viforose ale vieții sale de mai în ainte?

Dar pe încetul începu a se trezi într'însul firea Israilitului.

Farmacul acesta pôte că îndestulia pe unii ómeni. Ce fel de ómeni erau ei?

Iubirea e răpitoare, — o, cât e de plăcută, dacă urmază după miserie, pe cum a fost a lui! Dar este ea tot, ce umple viața? Este ea tot?

Era o deosebire între cei ce se înmormîntau aci de bună voe, și între el. Ei nu aveau obligăminte: ei nu au putut să aibă de acestea; dar el —

„Dumnezeule al lui Israil!“ zise cu glas tare sărind de pe pământ, în vreme ce fața îi ardea. — „Mamă, Tirzo! Afurisit să fie momentul, afurisit locul, în care socotesc, să gust fericire, pe când voi suferiți!“

El grăbi de aci prin desiș și ajunse la un rîuleț, care cu bogăția sa de apă era asemenea unui rîu cu alvii zidite, cursul cărui ică colé era întrerupt prin stavile închise. Preste rîuleț ducea o punte, și el trecu preste ea. Stînd pe punte vîdu multe alte punți, din cari nici una nu era asemenea cu cele alalte. De desubtul lui apa se aduna în un lac și era limpede și străvechie; ea mai la vale se arunca vîind preste stînci în jos; acolo era apoi era un lac și era un cataract, și așa mai de parte, până din colo de unde vedea ochiul. Și punțile și lacurile și cataractele vuitore îi spuneau așa de limpede, pe cum numai pot grai lucruri fără de grai, că rîulețul curge după planul unui măiestru într'acolo, în cătrău voi acesta, căci rîul se pôte cârmui, pe cum se cade unui servitoriù al zeilor.

Din colo de punte vîdu Ben Hur un țînut încântătoriu. Văi largi se întindeau printre coline numérose. Pe ici pe colé se ridicau pădurici și scipiaù lacuri liniștite. Câmpiile acestea le strătăiaù cărări albe și rîulețe cristaline, cari în timp de secetă recreau tôte și făceau, să înverdésca pajisti și straturî minunate de florî. Pe pășuni se vedeau turme de miei albi ca neaua; glasurile păcurarilor, cari mergeau în urma lor, se aușiaù până la el. Ca și cum ar fi avut să fie inscripția tuturor lucrurilor acestora, cari le vedea, se înaltaù altare numérose sub ceriul liber; lângă fiesce care sta gata de slujbă câte un om îmbrăcat în haîne albe, în vreme ce procesii, tot asemenea ómeni îmbrăcați în

alb, treceau încet de la unul la altul, și fumul altarelor formând nori întunecoși plutiau pe de-asupra locurilor sfinte.

Așa se preumblau ochii lui îmbetați de la un obiect, de la un punct la altul, se odihniaù pe pajisti, acum pe colnici, apoi cercaù a pătrunde în dumbrăvi și a urmări procesiile, apoi se siliau în zădar a merge în urma cărărilor și rîurilor celor ce se perdeau în fundul priveliștii, pentru ca să se sfârșescă cine scie unde. O, care va puté să fie sfârșitul petrivit pentru o priveliște așa de frumoasă! Ce taine coréspundétore vor fi ascunse în dosul unei intrări așa de minunate! Privirea lui umbra în tôte părțile, și în fața unei priveliști ca acesta nu putea să nu i-se impună convicția, că aci era pace în aer și pe pământ, și fiesce cui îi suna invitarea, să vină și să se aședă aci și să găsésca liniște.

De o data i-se impuse o idee: dumbrava era într'adevăr un templu, un templu larg fără de pereți!

Nici o dată n'a mai vîduț așa ceva.

Arhitectul nu s'a oprit la aceea, ca să se silésca a mărgini cu colonne și portice, cu proporții, cu sale ori într'alte chipuri epopea sa, ce voia să o intrupeze, ci el numai a supus natura scopurilor sale. Așa a zidit ficiorul cel destoinic al lui Joe și al Calipsei vechea Arcadie, și aici ca și acolo geniul era cel elin.

De pe punte intră Ben Hur în valea cea mai de aproape.

El ajunse la o turmă de oi. O fată o păzia și-i făcea semn: „Vino!“

Mai de parte sta în drum un altariù, — pe o basă de pîtră négră se ridica o tablă de marmoră și frumos împodobită, și pe ea un lighian de bronz, în care ardea focul. Chiar lângă altariù mișca o femeie o vargă de salcă în aer, când îl vîdu, ér când trecu, ea îi strigă: „Opresce-te!“ Și ispita tînetelor pătîmase lucia din ochii ei.

Și încă și mai de parte întîlni el una din procesii. În fruntea ei cânta o cétă de fetițe, góle a fără de ghirlandele, cu cari erau împodobite. Ele cântau cu glas ascuțit. Apoi urma o cétă de băeți asemenea goi și pîrliți de sóre, cari saltau după tactul cântării fetițelor; în urma lor procesia, tot femeii, cari duceau la altare coșerci cu spițerii și cu dulceturi, — femeii îmbrăcate în haîne ușore și nebăgînd în samă goliciunea sa. Când el ajunse până la ele, ele îi atinseră mâinile și-i ziseră: „Rémâi și vino cu noi!“ Una din ele, o Elină, cânta o strofă de Anacreon:

„Astăzi ieau ori dau;

„Astăzi și beau și trăsesc;

„Astăzi voiù să cerșesc ori să împrumut, —

„Cine scie, ce va aduce tăcutul mâne!“

Dar el își continuă cu nepăsare calea și ajunse la o pădurice înverdită cu îmbelșugare în mijlocul văii în locul, unde ochilor lui cercetătorî avea să li-se imbie scena cea mai semnificativă. Când privi la cărarea, pe care mergea, îl momi umbra, și prin frunziș îi luci ôre ce, și el socoti, că e vre o statuă; așa își îndreptă pașii într'o lature și pătrunse în singurătatea recoroasă.

Erba era tinéră și curată. Arborii nu erau prea deși, și tôte felurile orientale erau aci reprezentate pe lângă multe feluri exotice. Aci se înalța cu fală un grup de finici asemenea unor regine împodobite cu pene. Colo se iviaù smochini selbatici lângă dafini cu frunziș de colóre închisă. Apoi era stejari pururea verđi cu podóbă de frunze lucitóre

și cedri, cari erau destul de mari, pentru ca să se pótă numi regi din Livan, și frăgari și ciparoși de frumșetă așa de minunată, cât fără de esagerare se putea zice despre ei, că au fost mutați aci din grădinile raiului.

Statua s'a adevărit de o Dafne de o frumșetă admirabilă. Dar lui Ben Hur abia i-a rémas atîta vreme, cât să arunce o căutură la fața ei: lângă pedestalu statuei zăcea pe o pele de tigru un tinér și o fată durmind cuprîndendu-se în brațe. Chiar lângă ei aruncate pe o grămadă de rose vesteđite zăceaù unelte slujbei lor, — sapa și secerea lui și coșarea ei.

Libertatea asta îl puse în urmăire. Ér i-se păru a afla în liniștea desișului plin de mirosuri, că firea desfătăciósă a acestei dumbrăvi mari constă în pacea, ce nu scie de temere; în somnul acesta în ziua mare, — în somnul acesta la picioarele Dafnei, — ceti el un noù capitul, care se cuvîne a-l împărtași numai cu alusia cea mai nehotărîtă. Legea acestui loc era iubirea, înse iubirea fără lege.

Și acesta era pacea cea dulce a Dafnei! Acesta era scopul vieții pentru servitori ei!

Spre realizarea acestui scop renunțau împérați și principî la venitele sale!

Spre realizarea acestui scop chema într'ajutoriù o preoțime șirétă natura întrégă, — paserile și rîulețele și crini ei, rîul, lucrul multor mâni, sfințenia altarelor, puterea roditóre a sórelui.

(Va urma.)

Bibliografie.

Instrucțiune

dată de Inaltul ministeriù de interne cu privire la *procedura contra morbului de ochi: „trachoma“*, pentru auctorități publice și invétatorî. — Broșura constă din 15 pag. și costă 5 cr., spedită franco sub fașe 8 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Lucru solid, durabil și elegant.

Comandele se efectuesc iute.

Sibiù, Strada Măcelarilor Nr. 37.

Subscrisul am onóre a aduce la cunoștința On. Public, că în lucrătorea mea de **păpucărie** efectuesc tot felul de **încălțăminte** pentru **domni, dame și copii**, pe cum și tot felul de **reparaturî** cu **prețurile cele mai moderate**; oferesc tot o dată spre mulțămirea tuturor **marfă solidă și prompt executată**.

Atrag atențiunea On. Public, că m'am hotărît — de aci în colo — a cerceta tôte țîrgurile de țară din Ardeal, servînd cu **lucru bun și durabil executat în lucrătorea-mî proprie**, ér nu cu marfă de prin fabrici, pe cum fac mulți alții.

Prețurile cele mai ieftine.

Marfă gata din materialul cel mai bun.

Recomandându-mé sprijinului binevoitor sum

Sibiù în Martie 1897

cu distinsă stimă

Constantin Dragoș

măestru pantofar.

(10) 1—?

Pilulele curăţitoare de sânge

numite mai de mult pilule universale ale lui

I. PSERHOFER

merită cu tot dreptul numele din urmă, pentru că în adevăr există multe bôle, în cari aceste pilule au confirmat efectul lor în adevăr escelent.

De mulţi ani aceste pilule sînt pretutindenea lăţite, şi puţine familii vor fi, în cari să lipsescă o mică provisiune din acest escelent mijloc de casă.

De mulţi medici aceste pilule au fost şi sînt recomandate ca mijloc de casă, cu deosebire contra tuturor bôlelor, cari se nasc din *mistuirea rea* şi din *obstipaţiune*, ca: *perturbaţiuni în circulaţiune ferî, bôle de ficat, slăbirea maţelor, colică, congestiuni de sânge la creeri, hemoroidi etc.*

Prin însuşirea lor curăţitoare de sânge ele sînt de efect cu deosebire bun la *anemie* şi la bôlele rezultate din această, ca: *gălbănirea, dureri de cap nervose etc.* Afară de aceea aceste pilule curăţitoare de sânge lucră atât de domol, în cât nu cauzăză nici cea mai mică durere, şi priu urmare pot fi luate fără grije şi de persoanele cele mai slabe şi chiar şi de copii.

Aceste *pilule curăţitoare de sânge* se produc veritabile *singur numai în farmacia la „Mêrul de aur al imperiului“ a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15, Viena*, şi costă o şatulă cu 15 pilule 21 cr. v. a., o ruletă cu 6 şatule costă fl. 1.05, trimitere francată cu rambursă fl. 1.40. Trimiţendu-se banii înainte o ruletă de pilule francată costă fl. 1.25, 2 rulete fl. 2.30, 3 rulete fl. 3.35, 4 rulete fl. 4.40, 5 rulete fl. 5.20, 10 rulete fl. 9.20. Mai puţin ca o ruletă nu se pôte espeda.

NB. În urma lăţirii lor mari aceste pilule sînt imitate sub cele mai diferite forme şi numiri; ne rugăm deci a cere apriat *pilulele curăţitoare de sânge ale lui I. Pserhofer* şi a considera numai pe acelea de *veritabile*, a căror instrucţiune de întrebuiţare este provădută cu iscălitura **I. Pserhofer** şi care pörtă pe inscripţia coperişului aceea-şi iscălitură cu scrisoré **roşie**.

Dintre neenumăratele scrisori, în cari consumenţii acestor pilule mulţamesc pentru sănătatea redobîndită după cele mai diferite şi mai grele bôle, lăsăm să urmeze aici numai puţine, cu observarea, că orî cine, care le-a folosit numai o dată, le recomandă mai de parte:

Köln, 30 Aprilie 1893.

Stimate Domnule Pserhofer! Fiî atât de bun şi trimite-mi éráşî 15 suluri din neintrecutele Dtale pilur¹ pentru curăţirea sângelui, cu rambursă postală. Şi prin această îţi exprim sincera mea mulţamită pentru puterea miraculosă, a pilurilor Dtale.

Rémán cu deplină stimă *Francisc Paolistik*, Köln Lindenthal

Hrasche, lângă Flöduik, 12 Septembrie 1887.

Stim. Domn! Voea lui Dumnezeu a fost, că mî-au venit în mână pilulele DV., éracum Vê scriu despre rezultat: m'am fost récit în patul nascerii, așa că n'am mai putut lucra nimica şi sigur aşi fi deja mórtă, dacă nu m'ar fi scăpat miraculoşele Dvóstre pilule. Dumnezeu să Te binecuvinteze de o mie de orî pentru această. Am încredere, că pilulele Dvóstre mă vor vindeca de tot, pe cum au dat şi altora sănătatea.

Teresa Knific.

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.

Stimabile Domn! Vê exprim cea mai căldurosă mulţamită în numele mătuşei mele de 60 de ani. Acesta a pătimit 5 ani de catar

cronic de stomac şi de bôlă de apă. Viaţa îi era chin, şi se credea deja perdută. Din întimplare a căpétat o şatulă din escelentele Dvóstre pilule curăţitoare de sânge şi după întrebuiţarea mai lungă a acestora s'a vindecat

Cu distins respect *Iosefa Weinzettel.*

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 27 Martie 1889.

Stimabil Domn! Devotat subscrisul mă rog a-mi trimite încă o dată 4 rulete din pilulele Dvóstre într'adevăr folositoare şi escelente. Nu pot intrelăsa a Vê exprima deplina mea recunoştiţă despre valoarea acestor pilule, cari le voi recomanda cu tótă căldura tuturor bolnavilor, orî unde voi ave preilej. Despre această mulţamită a mea Te imputernicesc, să faci orî ce întrebuiţare publică.

Cu distins respect *Ignatie Hahn.*

Gotschdorf, lângă Kohlbach, Silesia austriacă, 8 Octobrie 1888.

Stimabile Domn! Te rog frumos a-mi trimite o ruletă cu 6 şatule din pilulele Dvóstre universale curăţitoare de sânge. Numai miraculoşelor Dvóstre pilule am să mulţamesc, că am scăpat de o bôlă de stomac, care m'a chinuit 5 ani de zile. Aceste pilule nu se vor mai găta nici când din casa mea, şi Vê exprim prin această cea mai căldurosă a mea mulţamită.

Cu cel mai mare respect. *Anna Zwickel.*

Licuer de plante alpine de *W. Ottm. Bernhard* din Lindau în contra tuturor suferinşelor de stomac. Un flacon 2 fl. 60 cr., 1/2 flacon 1 fl. 40 cr.

Alife americană în contra podagreii, cel mai eficace mijloc în contra afecţiunilor podagrose şi reumatice: ca dureri pe şirul spinării, junghiuri în picioare, ischias, migrene, durere nervosă de dinţi, dureri de cap, junghiuri în urechi, fl. 1.20.

Pomadă de Tannochinină de *I. Pserhofer* de un şir lung de ani recunoscut chiar şi de medici, ca cel mai bun remediu pentru creşterea părului. O dosă mare elegant confecţionată 2 fl.

Emplastru Universal de prof. *Stuedel*, în contra ranelor produse priu armă, pe cum şi contra ranelor maligne, umflăturilor la picioare şi glandule, contra furneului şi cōcerii de deget, contra cōcerii peptului şi picioarelor podagrose şi multe alte asemenea manifestaţiuni. 1 borcan 50 cr., trimiterea francată 75 cr.

Fiakerpulver în contra catarilor, răguşelei şi tusei, 1 şatulă 35 cr., trimiterea francată 60 cr.

Spirit de bucate cu şi fără sare 1 flacon 70 cr.

Balsam de degerături de *I. Pserhofer*, de mulţi ani recunoscut de cel mai bun remediu în contra degerăturilor de tot felul, pe cum şi în contra orî şi căruî fel de rane învechite. 1 borcan 40 cr. cu trimiterea francată 65 cr.

A fără de preparatele aici numite se află tôte specialităţile farmaceutice anunţate în ziarele medicale austriace şi în cele străine şi la cerere se procură prompt şi ieftin toţi articoli, cari nu se vor afla pôte în deposit.

Trimiterile prin postă se efectuesc cât se pôte de lute, trimiţendu-se banii înainte; comande mai mari se trimit cu rambursă. Comandele se vor efectui francate numai atunci, când se va trimite preţul înainte, şi în cazul acesta speşele postale sînt mult mai mici.

Ca veritabile sînt a se privi numai acele, a căror asignaţiune pörtă în colóre neagră numele **I. Pserhofer**, şi acele şatule, ce pörtă pe coperiş acela-şi nume în colóre roşie.

Farmacia lui **I. Pserhofer** „la mêrul de aur al imperiului“ Viena I., Singerstrasse Nr. 15.

În deposit: **İosif Török**, Budapesta, Királyutca 12.

(2) 6-12